СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. — Число 256. — Джерзи Ситі, Н. Дж., пятниця, 2. падолиста, 1923. — VOL. XXXI. — No. 256. — Jersey City, N. J., Friday, November 2, 1923. — THREE CENTS

УРЯД ГОТОВИТЬСЯ ДО СКОРОЇ АКЦІЇ В СПРАВІ МЕЖИНАРОДНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ВАШІНГТОН, 31. жовтня. — Вижидаючи остаточного запрошення до участи в межинародній конференції для розглянення економічних повоєнних питань, федеральний уряд приготовляється до скорої акції, щоби не тратити ні хвилі часу, як се запрошенне прийде. Уряд стоїть на становищи, що американських представників требаби підобрати так, щоби не було побоювань, що Злучені Держави своєю участю в конференції дадуть втягнутися в роботу Ліги Народів.

11 ОФІЦИРІВ ПІД СУД ЗА МОРСЬКУ КАТАСТРОФУ

ВАШІНГТОН, 31. жовтня. — Спеціяльний слідчий комітет, що розглядав причини розбиття 9 американських воєнних кораблів на побережу полудневої Каліфорнії дня 8. вересня, прийшов до переконання, що катастрофу викликала неосторожна їзда, та постановив поставити перед воєнний суд 11 офіцирів за ненележите сповненне своїх обовязків.

ЛОЙД ДЖОРДЖ ЗБИРАЄТЬСЯ ДО ВІДЇЗДУ

НЮ ЙОРК, 31. жовтня. — Лойд Джордж приїхав сюди, щоби виголосити ще дві промови та збиратися до відїзду до Европи, який має наступити в найблизчу суботу.

Лойд Джордж дуже вдоволений зі своєї тури по Америці. Він обїхав разом 6,000 миль дороги, говорив в 22 містах, а кожда його промова оберталася довкола потреби співділання межи Злученими Державами та Англією.

ЗРІСТ СИЛИ КУ-КЛАКС-КЛЕНА

ЛИТЕЛ РАКС, Аркензо, 31. жовтня. — Люди, які розуміють небезпеку від зросту Ку-Клакс-Клена, стверджують на основі докладних даних, що ся тайна організація опанувала всі галузи влади в стейтах Тексасі, Аркензі та Оклагомі. Через те вони сподіються завзятої боротьби в тій справі при виборах в 1924. році.

НАЙБІЛЬШИЙ ЕЛЕКТРИЧНИЙ ІНЖИНІР СВІТА НЕ ЛИШИВ МАЄТКУ

СКЕНЕКТЕДІ, Ню Йорк, 31. жовтня. — Розгляд маєтку, оставленого Карлом Швайнмецом, якого загально вважали найбільшим винаходчиком на поли електрики, показує, що Швайнмец не лишив великого маєтку. Його майно ледво чи вистарчить на виплаченнє положених ним записів в сумі 25,000 долярів, полишених тром первим сестрам помершого.

Показується, що Швайнмец, будучи інжинером Дженерал Електрик Ко., не користав з того, що се підприємство давало йому 100,000 долярів в рік, а брав лишень свої видатки на життя, досліди та подорожи.

ПЕРЕДПОСЛІДНА КВОТА ІМІҐРАНТІВ

НЮ ЙОРК, 31. жовтня. — На 11 кораблях їде тепер до Злучених Держав послідна рата сьогорічної квоти іміґрантів. Має тих іміґрантів бути разом коло 10,000 душ. Провчені грубими карами за перегони на морю, кораблі їдуть уже без перегонів.

СЕНАТОР ВИСМІВАЄ КАНДИДАТУРУ ФОРДА

ДІТРОЙТ, Мишиґен, 31. жовтня. — Сенатор Джеймс Кузенс, промовляючи тут перед републиканським клюбом, заявив, що Форд, виставляючи свою кондидатуру на уряд президента Злучених Держав, мусить осмішитися так само, як він уже осмішився зі своїми кораблями мира.

ПРОТИ ПОГЛЯДІВ ЛОЙДА ДЖОРДЖА

НЮ ЙОРК, 31. жовтня. — Голова Американського Товариства Оборони, що поклало собі за ціль ширити пропаґанду за зоруженнем Злуч. Держав, виступив публично проти промов Лойда Джорджа, які, на його погляд, розбуджують в Німеччині охоту не платити воєнного відшкодовання та рівночасно якимось способом мають помагати большевицькій аґітації.

ОБМАНЬСТВА В БЮРІ ВЕТЕРАНІВ

ВАШІНҐТОН, 31. жовтня. — Підчас слідства в справі заряду федеральним бюром ветеранів вийшло на верха, що федеральний уряд заплатив 105,000 долярів за місце на шпиталь, за яке продавець недавно заплатив всего 19,000 долярів.

ЗАВАЛЕННЄ ТЕАТРУ ПЕРЕД СУДОМ

ВАШІНҐТОН, 31. жовтня. — Тут почалася судова росправа за відшкодованнє за смерть гостий в театрі Никербокера, що завалився дня 28. січня 1922. року, похоронюючи під своїми румовищами 97 та калічучи тяжко 103 людий.

ПОСИЛАЮТЬ ВІЙСКОВУ ДОПОМОГУ НА ФИЛИПИНИ

МАНІЛЯ, Филипини, 31. жовтня. — Проти збунтованих филипинських гірняків вислано ще додаткових сто филипинських полісменів.

Монтанський сенатор Волш вислав до филипинської леґіслятури телеґраму, в котрій заповідає, що він внесе в конґресі резолюцію, щоби перемінити Филипини на територію.

СЛІДСТВО ВІДКРИВАЄ ХИТРІСТЬ ВУГЛЕВИХ КУПЦІВ

НЮ ЙОРК, 31. жовтня. — Федеральний комітет, що слідить за торговлею вуглем, відкрив, що вуглеві купці купують вуголь на так звані довгі тони, а продають на короткі тони. Так як довга тона має 2,240 фунтів, а коротка всего 2,000 фунтів, через сю одну хитрість купці зарабляють 11 1 пів проценту, які, очевидно, платить покупець.

ЛИСТОНОС "СВОБОДИ" ЗАЧИНАЄ 46-ий РІК СЛУЖБИ

Відколи "Свобода" в Джерзи Ситі, почтові посилки (листи, друки, ґазети) приносить до її офісу з головної почти, листонос Карло Марінус, котрого в місті знають яко "Чарлі".

Чарлі Марінус се найстарший в цілому стейті, а імовірно і в цілих Злучених Державах листонос.

Він обняв службу тому 45 літ. Він мав тоді 21 літ. Назначено йому дистрикт ч. 9, який обіймає частину улиць: Ґренд, Вашингтон, Мантґомері, Йорк, Сассекс, Ґрін і Гадсон. В сьому дистрикті він день в день розносить тричі листи по домах вже 45 літ.

Десятки тисяч разів відвідував доми і міліони листів і новин туди носив. Але за той час все кругом нього змінялось і змінилось. Коли тут, де офіс У. Н. Союса і "Свободи", були мешкальні доми визначних джерзитських громадян, але згодом вони попереносились жити на гору міста, а тут остались головно офісові будинки. Змінився і вигляд сеї части міста, де проминуло трудяще життє Марінуса. І він змінився, бо постарився, але і досі кріпкий на силах, здоровий, все веселий дотепний, скорий і поворотний.

По закону він вже торік мав відійти в пенсію, але з огляду на його здоровлє і справність влада позволила йому на його власне бажанне ще служити додатково два роки. Віднині ще остається йому останній рік служби. Аж вислуживши 46 літ тяжкої служби, в 67-ому році життя, неструджений листонос Марінус скине свій сірий однострій і перейде на пенсію яко цивіль.

ПЕРЕГОВОРИ ПРО ВИМІНУ БОЛЬШЕВИКІВ.

У відповідь на пропозицію народнього комісаріяту закордонних справ виміняти 43 перебуваючих у тюрмі революціонерів в Угорщині угорський уряд дав згоду одправити до Росії 20 революціонерів.

ПОХОРОНИ АНТ. ГЛАДИШОВСЬКОГО.

Львівська українська громада відпровадила в неділю 14. жовтня тлінні останки незабутньої памяти Ант. Гладишовського на місце вічного спочивку, на Личаківське кладовище. Вже перед 3. годиною біля каплиці Боімів зібралися непроглядні маси народу. В каплиці відправлено панахиду при чуасти численного духовенства під проводом о. офіціяла, мітрата Білецького. Співав хор під проводом Кувчинського. Після панахиди перед каплицею промовив дицектор Денис Коронець від Головної Управи У. П. Т. Опісля розвинувся похоронний похід. На його чолі ішли ученики й учениці девяти приватних шкіл У. П. Т. у Львові. За домовиною ішла рідня покійного, а дальше представники освітних, культурних, економічних інституцій, політичних організацій і преси. За ними поступали пластуни і пластунки та тисячні маси народу. Перед будинком "Просвіти" опинився цей імпозантний похід. З бальконy "Краєвого Сойза Кредитового" промовлвя член ради Союза, д-р Михайло Волишин, після чого похід повернув на улицю Домініканських, перейшов біля "Краєвого Союза Ревізійного", а опісля вернувся під будинок б. намісництва й улицею Личаквською попрямував на кладовище. Там відправлено панахиду. Останнім словом попращав покійного о. пралат Куницький. На "живий памятник бл. п. Антонови Гладишовському" замісць вінців на домовину зложили на "Рідну Школу" в м. поль.: Зиновій Пеленський 1,000,000. Василь Дувало 1,000,000, інж. Р. Сенищин 1,000,000, Сидір Кузик 1,000,000, Микола Данилюк 1,000.000, д-р Волод. Електорович 1,000,000, Ярсолав Гладій 1 доляр, Спілка "Топас" 1,000.000, Мик. Голубець 1,000,000, о. Лев Ваньо 250.000, Володимир Рудницький 250.000, Евг. Дудик 250,000, УК. 30,000, М. Семкович 50,000, Ґ. Панталюк 50.000, Макогонський 50.000, Возняк 50.000, Осип Аґід 50,000.

ПІСЛЯ ВИБУХУ АМУНІЦІЇ У ВАРШАВІ.

Часописі з дня 15. жовтня подають, що всіх убитих у Варшаві підчас вибуху було 150, а ранених 2,000. Між іншими згинула жінка редактора варшавської "Ґазети Поранної" Захаревича. Між убитими найбільше жінок і дітий, що ішли рано до школи. Підчас катастрофи улицями переїздив б. міністер військових справ Осінський, якого автомобіль підкинув вибух високо вгору. Ново побудована радіостація ушкоджена підчас експльозії, а обслуга тяжко поранена. Всі жовніри, що стояли на вартах, згинули. Кількох жовнірів, що переходили в тій хвилі понад Вислу, наслідком потрясення упало до ріки і трох з них втопилося. Зараз по вибуху на місце випадку прибув міністер Шептицький, Керпік і кількох священиків, які сповідали умираючих і ранених. Засіданнє сойму, яке відбулось підчас катастрофи, перервано. Уряд асиґнував для жертв катастрофи 500 міліонів польських марок. На конвенті сеніорів обмірковувано справу вибуху маґазину амуниції. Маршалок Ратай і ціла правиця є тої думки, що вибух є ділом руки політичних злочинців і що експльозія стоїть у звязку із приготованням перевороту. На знак жалоби перервано соймові наради. Варшавська опінія поділена: лівиця приписує вину за замах правиці, а правиця твердить, що маґазини амуніції висадили в повітрє комуністи. На мурах міста Варшави появилася відозва польського уряду, в якій сказано, що: "Для Польщі прийшла пора розплати з її внутрішніми ворогами, які підкопують силу і повагу держави, а яких останнім вчинком є замах на маґазини амуніції" Уряд заявляє, що вибух амуніції се черговий акт терору з боку внутрішних ворогів. Відозву підписали всі міністри.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОЛЬЩА ЗАНЕПОКОЄНА ПОГРОЗАМИ І ВОЄННИМИ ПРИГОТОВАННЯМИ РОСІЇ

ВАРШАВА, 31. жовтня. — Ціла Польща заалярмована воєнними приготованнями Росії.

Достовірні вісти з Росії показують, що Росія вислала дві армії кавалерії над границі Латвії й Естонії і дві дивізії кавалерії до Москви і Петрограду.

В тутешніх польських урядових кругах заявляють, що Литовці також покликують новобранців і не пускають домів вислужених жовнірів і в той спосіб значно збільшують і скріплюють свою армію. Чи се правда, не знати, бо Поляки у Литовців усе бачать страшні річи.

Поляки кажуть, що російська армія готовиться перейти через Литву до Німеччини.

Вони заявляють теж, що російська армія займе Латвію й Естонію.

Тутешня польська преса досі ще веде дискусію над заявою большевицького комісаря війни Леона Троцького, котрий тому кілька днів прилюдно загрозив Польщі війною, якщо вона схоче стати перегородою між Росією і Німеччиною.

Нема сумніву, що большевицький уряд підпомагає комуністичний рух в Німеччині, та що він хотів би дати йому і більшу поміч у випадку революції в Німеччині. Через Ригу тепер переїздить з Росії щораз то більше большевицьких аґентів, котрі кажуть, що їдуть в Німеччину на „відпочинок".

Російська большевицька армія тепер не є у стані готовости до війни. Протягом останніх кількох тижнів було кілька бунтів серед неї. А проте большевицький уряд готовий вислати її в Німеччину, якщо там повстала би большевицька революція.

Тимчасом большевицькі провідники приготовляють населенне до війни.

Московський дневник „Правда" помістив недавно статтю лідера комуністів Зіновева, в якій він пише:

„Німеччина вже напередодні революції. Робітники там вже мають перевагу. Вони переконані, що ратунок для них тільки в революції. Революція може припізнитись, але доля Німеччини вже рішена".

Відтак тасама ґазета писала, що революція в Німеччині неминуча, та що вона буде корисна для Росії.

ФРАНЦІЯ НЕ УСТУПАЄ

ПАРИЖ, 31. жовтня. — Французький премієр Пуанкаре відповість правительству Злученях Держав, що Франція дуже радо годиться на нову конференцію у справі німецьких „воєнних відшкодовань", але вона і надалі буде стояти при тому, що на основі версайського мирового договору право до сього має аліянтська комісія „воєнних відошкодовань".

З уваги на те, каже він, Франція згодиться лише на обговоренне питання, чи Німеччина в теперішню її критичну хвилю може платити „воєнні відшкодовання" аліянтам, а не взагалі. Франція, заявляє Пуанкаре, не відступить від свого. Вона хоче, щоб Німеччина сплатила їй на будуче всі „відшкодовання", які ухвалено у Версаю.

НІМЕЦЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ПРОТИ САМОВОЛІ ДИКТАТУРИ В БАВАРІЇ

БЕРЛІН, 31. жовтня. — Наслідком подій в Саксонії і в Баварії соціялістичні міністри в федеральному кабінеті хотіли уступити, але по довшій нараді з провідниками соціялістичних партій рішились покищо ще остатись в кабінеті, щоб не виходити з кабінету тоді, як нове соціялістичне правительство в Саксонії може потребувати-ме їх помочі у федеральному правительстві.

Міжтим парляментарні соціялістичні партії предложили ультимат федеральному правительству Штреземана у справі подій в Баварії. Вони домагаються, аби федеральна влада вмішалась до тамошніх подій і вкоротила самовільну владу диктатора фон Кара та усунула баварського головного команданта фон Лоссова.

ПОМИРЕННЄ В САКСОНІЇ

ДРЕЗДЕН, столиця Саксонії, 31. жовтня. — Саксонський сойм вибрав новим премієром Саксонії соціяліста д-ра Карла Фелліша.

По виборі нового премієра федеральний комішенер др. Гайнце виїхав до Берліна.

но якимось способом мають помагати большевицькій аґітації.

НІМЕЦЬКИЙ ПРЕСТОЛОНАСЛІДНИК ФРИДРИХ ВІЛЬГЕЛЬМ ХОЧЕ ВЕРТАТИСЬ ДО НІМЕЧЧИНИ

ЛОНДОН, 31. жовтня. — З Голяндії повідомляють, що бувший німецький престолонаслідник Фрідріх Вільгельм, котрий жив там 5 літ на вигнанню на острові Віріяґен, небаром вернеться до Німеччини.

Він звернувся до правительства Голяндії, щоб позволило йому відтам виїхати, а до правительства Німеччини, щоб дозволило йому туди вернутись.

Оба правительства вже дали згоду на його поворот до рідного краю і він небаром покине своє засланнє та виїде до Німеччини, де жити-ме у своїму замку в місцевости Плен, в провінції Гольштайн.

Він виїде до Німеччини за дозволом президента Еберта яко приватний горожанин, але тут побоюються, що у випадку монархістичного перевороту в Німеччині його можуть проголосити новим володарем Німеччини.

ПОКИДАЮТЬ ГОЛОДОВИЙ СТРАЙК

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 31. жовтня. — В останніх днях 3,200 републиканських вязнів покинуло голодовий страйк і згодилось приймати поживу.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тил. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

КРУТИ-ВЕРТИ.

Нюйорський Таймс подає в числі зі середи сього тижня листа представника польського уряду в Америці, пана Владислава Врублевського, в якім сей старається опрокинути закиди, які від якогось часу стали появлятися проти Польщі в американських ґазетах. Пан Врублевський спеціяльно протестує проти статті Валтера Дюренті, кореспондента сеї ґазети в Ризі, котрий писав, що Польща трактує другі народи так, як її саму трактували Москалі та Прусаки, та що через те вона стала такою самою небезпекою для мира Европи, якою була колись пруська Німеччина.

Далі пан Врублевський переходить до економічного положення Польщі і каже:

„Економічне положення Польщі є дуже зле. Є воно найбільше пекучим питанням, яке хочуть розвязати всі партії в Польщі."

Ствердивши такими словами виводи свого противника, котрого він взявся збивати, польський дипльомат береться тепер ослаблювати вражіннє злого економічного стану Польщі. Страйки зелізничих урядників пан Врублевський збуває байдужним махненнем руки і т. д. Словом, положеннє Польщі зле, але не так зле, як, приміром, положеннє Англії. Так дослівно говорить пан Врублевський. А завершує свої виводи польським гонором: він просто дає польське слово чести, що Польщі не грозить ніяка нутрішна революція...

Чи грозить Польщі революція, чи не грозить, сього пан Врублевський знати не може. Ніхто сього не знає, чи буде в Польщі революція, і пан Врублевський сього знати не може. Доказати сього не може ні пан Врублевський, ні ніхто другий. Для браку доказів пан Врублевський видай і слово чести дає, забуваючи, що слово польського дипльомата має в світі такий обіг, як чек польського міністра фінансів.

Словом, оборона пана Врублевського дає доказ великого польського патріотизму. Ось є люди, які з любови до свого краю навіть свого гонору не пожалують. Однак, його оборона викликає в усіх читачів Таймса лишень одно вражіннє, а саме: видно з Польщею дуже кепсько, коли аж її дипльомат збирається її обороняти, і ні одного факту не може навести на її оборону.

ПОЛЯКИ ПРО СЕБЕ.

Краківська польська консервативна ґазета „Час" пише таке про сучасну ситуацію в Польщі:

„Швидким темпом прямуємо до якоїсь катастрофи. Вартість марки за тиждень понизилась два рази. Сьогодня американський доляр коштує уже більше міліона мар. п., а прибутки урядовців, робітників і селян вже не можуть поспіти за тим шаленим темпом. Урядовці грозять страйками, а премієрміністер щиро заявляє їм про свою повну безпорадність допомогти їм. Скоро появляться банкноти в 1 міліон, а через кілька днів вони стануть уже розмінною монетою, як в Німеччині... А в міністерстві фінансів панує брак віри і депресія.

„Щодо зовнішньої ситуації Польщі то її можна порівнати з початком 1919 р., або з липнем 1921 р. Коли приняти на увагу, що можливий вибух революції в Німеччині викличе нечувану активність советів на нашому східному кордоні в цілях обеднання з Німеччиною, то наше порівнанне жовтня с. р. з липнем 1920 р. не таке вже пересадне... Отже висновок такий: метода кермування державою при помочі фальшивих векслів, блофів і поширення нездійснимих надій се найгірша метода як на міжнародньому так і на внутрішньому полі."

Тільки польська ґазета „Час". До сього скажемо, що трохи правди Полякам не зашкодить, але і не поможе.

ОРІЄНТАЦІЯ УКРАЇНЦІВ НА УКРАЇНСЬКІ СИЛИ.

Деякі Українці на еміґрації в Европі зачали видвигати нову „орієнтацію" на „радянську Україну", себто на московський окупаційний уряд на Україні. З того приводу пише львівське „Діло" так:

І ще один закид нам зроблено: наше критичне становище до советів. Це становище диктує нам національна совість. Орієнтуватись на когось можна тоді, коли той „хтось" зобовязався супроти свого контраґента і є дані, що своїх зобовязань додержить. Орієнтуватись на когось без зобовязань з його боку, отак собі, на здогад буряків — було би щонайменьше легкодушностю. Відношенне до большевиків вирішують українські маси по тамтому боці. Вирішують його в безперервній боротьбі за своє право на рідній землі.

Як показує дотеперішній досвід, сі маси борються з кождим зайдою, відкиб він не прийшов, якої масти він не був би. Вислід тієї боротьби мусить бути для західно-українських земель обовязуючим. Тому й радіємо кождим успіхом українства по тамтому боці. Радіємо в тій свідомости, що кождий такий успіх — це вислід непереможної волі нації до самостійного життя, чергове осягнення в безперервному поході. Се не зизованне в сторону чужої сили, не „смена вех", а виключно численне на власні сили.

ПІСЛЯ ПОВОРОТУ МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО.

(З львівського „Діла").

Коли митрополит Шептицький переступив польську границю, ваґон в якому приїхав, обскочила польська поліція. Митрополитови не дозволено вертати до Львова і вивезено його до Познання. Польська поліція спинила друк пастирського листа. Ґломбіньскі в розмові з кореспондентом „Ґазети Варшавскої" заявив, що його не вдоволяє пастирський лист, бо в ньому „не має навіть згадки про Польщу".

Протягом шістьох тижнів йшли заходи з польського боку, щоби змінити первісну умову між Ватиканом і польським урядом в справі повороту Митрополита.

Польське правительство, як інформував краківський „Час" з 27 серпня, хотіло спонукати Митрополита до підписання якогось упокорюючого для нього акту, в якому осудив би дотеперішню свою діяльність і відкликав би „свої бруди". „Щось в тім роді—писав „Час" — якпонижуюча деклярація, яку підписав митр. Тихон за ціну випущення його з большевицької тюрми."

Врешті митрополит вернув на свій престол на основі первісної умови Татикану з Польщею. Сповняючи другу точку умови з Ватиканом, тобто складаючи візиту президентови Польщі.

На першу вістку про пастирського листа польська шовіністична преса затрубіла про „похід до Каносси". Листа оповіщено — і в ньому не має нічого подібного. І тепер після візити Митрополита у президента Польщі, один з польських львівських денників заговорив про „Каноссу". Та решта польської преси цим разом не мала відваги повторяти цеї фрази.

Навпаки, львівський півофіціоз („ґазета Львовска") остеріґає перед одностороннім інтерпретуванням факту візити митрополита і домагається... стеження діяльности голови гр.-кат. церкви.

Візита митрополита у президента Польщі мала чисто формальний характер і була тільки виповненнем другої точки умови Ватикану з польським правительством в справі повороту митрополита. А заява льояльности не виходила ні на волос поза зміст пастирського листа. Візиту складав церковний достойник, а не політик. Тому взагалі не можна говорити про якунебудь політичну ваґу цього факту.

Як загально відомо, митрополит ніколи не брав участи в політичному життю. Вся діяльність митрополита скупчувалася виключно на релігійному, культурному і гуманітарному полі. На цих царинах поклав митрополит великанські заслуги. А завдяки свому виїмковому тактови і педагоґічному хистови все вмів він зберігти своє незалежне становище, не анґажуючись у вирі політичної боротьби. Це й секрет його великої популярности. Ніколи не йшов він проти стихії національних змагань. А спомагаючи цю стихію на згаданих царинах, стоячи здалека від політичної роботи, здобув собі великий авторітет не тільки на Галицькій Україні, а на цілому просторі українських земель. Дикий акт царського правительства в 1914 р. ще більш скріпив цю популярність.

І треба сказати: „познанський інцидент" голосним гомоном відбився по найдальших закутинах — знову — не тільки Галицької України.

Безполітичний характер діяльности митрополита добре відомий таким польським політикам, як приміром Ґломбінський. І коли вони заговорили про „антипаньствову дзялальносьць" та про „блуди", так їхнім бажаннєм було пресією використати популярність митрополита для своїх цілий, приневолюючи його до відповідних кроків. Тому для роблення настрою змобілізовано вшехпольську улицю, тому прийшло до „познанського інциденту".

Митрополит належить до найбільш популярних людий на Україні. Знищенне його авторитету було би підкошеннем не тільки грецько-католицької церкви, воно крайно шкідливо відбилось би взагалі на україанській справі. Бо значіннє грецько-католицької церкви не ограничається виключно фактом істновання греко-католиків у Східній Галичині, бо грецько-католицька церква — це чинник загально-української ваги. Якийнебудь крок, що йшов би в розріз з всеукраїнськими змаганнями, не тільки нищив би цей — з загально-національного становища цінний авторитет Митрополита, а й в основах підривав би значіннє грецько-католицької церкви. Знають це польські політики з табору Ґломбінського. Тому з такою форсою пробували зробити пресію на митрополита. Та як видно з достойного поведення митрополита в цілій Одиссеї його повороту, митрополит Шептицький здає собі добре справу, що на кождий його крок звернена увага Соборної України.

Митрополит вернувся на Святоюрську Гору, сповнивши величню місію серед української еміґрації в Америці.

ВІДОЗВА

до всего Українського Громадянства міста Ню-Йорку.

Українські Громадяне!

День Першого Падолиста, якого память будемо обходити в неділю 4-го падолиста, буде для всіх Українців днем великої радости і великого горя.

Днем радости тому, що свята мрія, яку плекав наш народ цілими столітями; мрія про освободженняся з під австрійсько-польського ярма, дня **1-го падолиста 1918 року сповнилась, бо в сей день проголосив наш многострадальний Народ, Вільну Українську Державу на землях Галичини**, щоби зіллятись з всіми українськими землями в едину, неподільну Українську Державу.

Сумним буде цей день для нас тому, бо віковічний ворог Польща при помочи узброєних Францією галерівських банд, напала на Українські землі, розбила молоду державу і наш край знова попав в страшну неволю того, що ще вчера був російсько-пруським рабом- невільником,

Тепер в краю море сліз і крови; там насипаються сотик свіжих могил, над жертвами визвольних змагань. Там дальше нищить ворожа рука всі національні скарби українського народу, кидає сміх і глум на його слово і його тредицию.

Неначе дике гайвороння летять зі заходу мазури, видають нашим батькам землю, зрошену їх потом і кровію. Жінки і діти наших робітників пухнуть і гинуть з голоду бо прийшво полський зайдаробітник і відібрав нашому працю.

Тішиться і бенкетує ляцький кат, бо думає що поховав до гробу Українську Державу, що погребав Український Народ. Але... тішся лютий враже, та не дуже....., як сказав колись Тарас.

Бо наш народ по обох боках Збруча, помимо шибениць, розстрілів, катувань і тюрем; помимо нужди, голоду і холоду — **не попав у зневіру.**

Бо чим більше і страшнійще тисне ворог наш народ, тим більше витворяєсь в нім відпорна сила. Правда і се що наш народ перестав вірить в боротьбу дипльоматії, а тим більше перестав вірити в поміч чужих.

Зрозумів наш народ, що сувереном українських земель є лише він сам, і на своїх землях не побоїться і нескориться нікому на світі. Зрозумів що броотьбу овизволення треба всети пляново, послідовно, витревало, невтомно і без оглядно аж до остаточної побіди.

Нелякаєсь він смерти, лише життя у неволі! І тому організує боротьбу на всіх полях народнього життя, а в першу чергу приготовляєсь до оружної розправи, щоби власними силами відбити втрачену волю.

І в хвилі коли ще не засохла кров селян — героїв розстріляних в золочівській тюрмі, приходиться нам святкувати память втраченої державности. Нехай ця кров наших героїв буде тим цілющим цементом, що злучить всі наші розбиті сили тут на еміґрації і затре бодай на час визвольної боротьби, наші партійні непорозуміння та особисті амбіції.

Ми злучені українські орґанізації в Ню-Йорку кличемо всіх у кого бється українське серце, приходіть відсвяткувати велику річницю і вшанувати память поляглих героїв.

Покажім передовсім, що нюйорські Українці там де розходиться о рідний край є перші і найліпше зорґанізовані. Приходіть всі, моолді і старі і поможіть утворити на українських землях для наших ворогів **мертве море**, в якім мусить згинути кождий з них, що проти волі нашого народу поступить своєю ногою.

Хай живе Вільна Україна від Сяну по Кавказ!

Злучені орґанізації в Ню-Йорку:

Українська Гр. кат. парохія, Бр. св. Андрея, Бр. св. Володимира, Зоря, Просвіта, Запорожська Січ, Вільні Козаки міста Львова, Ліґа амер. горожан українського роду, Український Нар. Дім, Жеребецька Любов, Вільність в Америці, Український Хор, Жіноча Громада, Теребовельська Поміч, Бр. св. Петра і Павла, Українська Молодіж, Хордачів Малий, Бр. св. Юрія з Джемейка Л. Ай, Бр. св. Ольги ч. 1 і 2, Січовий Клюб і Січ ім. Б. Хмельницького.

Матвій Костишин.

В КРАЇНІ СЛІЗ

В сумній країні сліз і неволі
Мовчки тугою все уповилось,
Лиш чути брязкіт кайдан як дзвонять,
З жалю за хмари сонечко скрилось.
Не хоче бачить терпінь і горя,
Як у неволі народ страждає;
Втомлений оре лани чужії;
Кровавим потом землю зливає.
Оре тай оре, лани чужії...
Чересло крає, леміш шумить;
Дрожать чепиги в руках неситих,
Ярмо на шиї дужше скрипить.
Скупий невольник гноблений двічі,
Ярмо-кайдани до долу гнуть
Злидні радіють над його горем,
Кров невольничу без міри ссуть
Невольник бореся мов звір з судьбою,
Чей дочекається красшая доля.
Та гнет ворожий хилить до долу,
Як буря квітку десь серед поля.
Його вже клику ніхто не чує...
Чи доведеться рабом сконати?...
Що на прадідний загін втиснулись
Ляхи: Тай гонять з рідної хати.

Ні!!. брати милі — хвиля зближаєсь,
Пімста за кривку злидням наспіє.
І ізйде сонце у сліз країни,
Степом вільненький вітрець повіє.

ДЛЯ НЕНЬКИ

Для Неньки, діти,
Для Аеньки живіть,
В чужії руки
Ніколи не йдіть!
Бо лише Ненька
Любити буде
Щиро пригорне
На свої груди...
Для Неньки діти,
Для Неньки служіть —
Рідну Україну
До смерти любітьф...

С. М. Доротщук.

РЕЗОЛЮЦІЇ

ПРИНЯТІ ДРУГИМ ВСЕУКРАЇНСЬКИМ КОНГРЕСОМ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ПА., 25. ТА 26. ЖОВТНЯ 1923 РОКУ.

(Докінчення)

1.

До часу вияснення політичної плятформи у старій Батьківщині, Другий Всеукраїнський Конґрес уважає пана президента Евгена Петрушевича дальше головою Української Національної Ради так довго, доки не буде сотворено одного національного фронту.

2.

II. Всеукраїнський Конґрес ухвалює на знак найбільшої пошани віддати честь памяти розстріляних в Золочеві ляцькими завойовниками українських героїв, Ілька Скочиляса, Миколи Коваля і Олександра Павлишина через повстаннє з місць.

3.

II. Всеукраїнський Конґрес витає офіціяльно гр. Володимира Целевича яко представника українських орґанізацій з Батьківщини.

4.

II. Всеукраїнський Конґрес уважає справу надання українського епископа для Українців католиків в Америці справою пекучою і ухвалює вислати в тій справі відповідні меморіяли.

5.

II. Всеукраїнський Конґрес яко вислів своєї пошани і найбільшого поважання ухвалює вислати привітні письма: президентови Злучених Держав, К. Кулиджови; президентови Укр. Національної Ради, др. Е. Петрушевичови та митрополитови Андрієви Шептицькому.

6.

II. Всеукраїнський Конґрес з найбільшим одушевленнем витає братів Білорусинів, приславших привітне письмо на Конґрес, як своїх природних союзників у боротьбі зі спільними ворогами. Висловом почувань Конґресу являється висланнє осібного привітного письма на адресу Білоруського Національного Комітету у Шікаґо.

7.

II. Всеукраїнський Конґрес закликає усе українське священство в Америці до спільної праці на національнім полі з Обеднанням Українських Орґанізацій в Америці.

8.

II. Всеукраїнський Конґрес в Америці завзиває усе українське священство в Америці, щоб раз у місяць по всіх церквах було заряджено збірки на цілі Рідної Школи у старій Батьківщині.

9.

II. Всеукраїнський Конґрес з огляду на катастрофальний стан нашого народного шкільництва в Америці поручає Обеднанню обняти інспекторат над всіми українськими народними школами в Злучених Державах. В ціли підготовлення відповідних учительських шкіл Обеднаннє повинно заложити учительський підготовлюючий курс.

10.

II. Всеукраїнський Конґрес поручає нововибраній президії Обеднання занятися негайно несеннем помочи нашим письменникам, загибаючим з голоду на еміґрації.

11.

II. Всеукраїнський Конґрес рішає, що вся політична і національна робота в Америці має бути зединена в Обеднанню.

Всякі збірки і підмоги на якінебудь цілі для переводження стислої контролі і провірювання, що вони дійсно йдуть на призначену ціль, мусять переходити через канцелярію Обеднання Українських Орґанізацій в Америці.

12.

II. Всеукраїнський Конґрес ухвалює уступаючій Головній Управі Обеднання Українських Орґанізацій в Америці за її цілорічну щиру, безкористовну і незвичайно важку працю вотум довіря та якнайбільше признанне, пошану і подяку.

ВІДНОСИНИ В ПОЛЬСЬКІЙ „РЕПУБЛИЦІ"

Краківська польська ґазета "Ілюстровани Курер Цодценни" з 24. вересня пише:

"Відносини безпеки в польській державі починають в останнім часі набирати щораз тривожнійших форм. Якийсь час здавалось, що повоєнна деморалізація прихитає; що викорінено бандитизм і зменьшились проступки, а прилюдна безпека увійшла на нормальний шлях. Тимчасом се омана, бо тепер сумна дійсність на кождім кроці тому заперечує. І лихо шириться як хабузє. Передівсім ідуть "східні креси". Рабункові напади, морди і крадіжи там на деннім порядку; цвите пачкарство; шириться ворожа для Польщі аґітація. Безкарні ватаги „опришків" волочаться по краю, а притиснені до муру, подаються зі здобичею до "Совдепії (Росії) через лихо й недостаточно бережені кордони. На доказ наводимо жмут фактів.

Ось у ночі з 17. на 18. вересня с. р. на зелізнорожнім перестанку Хмелин біля Рівного „банда опришків" ограбила особовий поїзд. Дня 10. вересня в білий день великий і добре узброєний відділ "бандитів ограбив до тла місточко Телехани на Поліссю. 8. серпня пробовано виконати замах на поізд, що їхав до Дубна. Напади на двори й оселі, зокрема польські, й рабунки по дорогах множиться так скоро і є їх так богато, що годі всіх реєструвати. Безличність і зухвалість бандитів переходить усі межі. В сарненськім повіті "банди", уладжують собі в білий день вправи і муштри. Появилися славні, кровою леґендою окружені "ґершти", як Муха або Бурко.

Не красше діється також у Східній Галичині. Злочин виявляє тут своє найпідлійше й найнікчемнійше обличе і воює не ножем або кулею, але зброєю трусливого підпалювання. Горять двори і польські господарства; йде з димом добуток і жнива праці цілого року і майже щоночі світять над краєм заграви пожеж. Стоячі на большевицькім удержанню ватаги безкарно переходять границю і лучаться із злочинним місцевим елементом; непокоять цілі повіти. В пограничних повітах радехівськім і чортківськім населеннє живе у вічнім страху ізза підпалів, получених з вибухами. Число підпалів у серпні виносить 20 випадків. У кінці липня над Збручем оперувала "банда", яка, коли хотіла, переходила совєтську границю. У станиславівськім повіті на протязі липня доконано цілого ряду підпалів і замахів на зелізничі мости.

І так без кінця кождий день приносять жертви в людях і міліярдові матеріяльні втрати.

На конець взиває "Ілюстровани Курер Цодзенни" польську владу до творення наглих судів і збільшення війська й поліції. "Мусить зачатися панованне суду й меча" — кличе грзно ся ґазетка.

ROCHESTER, N. Y.
Заходом Комітету Обєднання
відбудуться
ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
В НЕДІЛЮ, 4. ПАДОЛИСТА
в гали церковній, 303 Hudson Avenue.

Початок точно о 4. годині пополудни.

Комітет Обєднання взиває Вас прийти на сі збори, де буде справозданне з діяльности від початку сего року, як також буде бесідник промовляв про положенне української справи. Тому прийдіть громадно на означений час.

По вічу буде обговорена справа приняття Укр. Нац. Хору в Рочестер.

56 **Екзекутива Обєднання.**

ПОЗІР! НЮЙОРЧАНЕ! ПОЗІР!
Памятайте, що
В НЕДІЛЮ, 4. ПАДОЛИСТА
заходом всіх нюйорських організацій
відбудеться
СВЯТО 1-ГО ПАДОЛИСТА

По церковних і світських церемоніях з рана і пополудни відбудеться точно о 8. годині вечером в Укр. Нар. Домі

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ

ЧАСТЬ І.

Вступне слово .. .. гром. В. Целевич
1. „До України" (М. Копка) .Укр. Хор
2. „До Стрільців У. Г. А.", деклямація .... п-на О. К. Гиса
3. „Якби мені мамо намисто", сопр. сольо .... п-ні Е. Корнатова
4. „Минуло літо боже" (Воробкевича) .... Молодечий Хор
5. „Der Sohn De Haide" (Kela Bela) скрипкове сольо. п-на Ю. Бемківна
6. „Пісні Весільні" (Біликовського) .... Український Хор

ЧАСТЬ II.

7. „Стрілець" (Воробкевича) .... Молодечий Хор
8. „З минулих днів" (М. Курах), деклямація .... С. Вдовяк
9. „Із сліз моїх", сопранове сольо .... п-на Е. Шутаківна
10. „Кінчиться день" .... Укр. Хор.

ЧАСТЬ III.
ЖИВИЙ ОБРАЗ.

Дірігент обох хорів: п. Т. Онуфрик.
Українська Народна Орхестра.
55-57

SHAMOKIN, PA.
Заходом співацького т-ва „Бандурист" і місцевої української банди
при ласкавій участи славного співака баритова
п. МИХ. ЗАЗУЛЯКА
відбудеся в Шамокін, Па.
В НЕДІЛЮ, 4. ПАДОЛИСТА
в ОПЕРА ГАВЗІ „STRAND"
о годині 8-ій вечер
ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ
музикально-вокальний
ВСТУП ЗВИЧАЙНИЙ.

Програма концерту ріжнородна і дуже богата, тому на сей концерт запрашаемо всіх дооколичних Вп. Роднмців щиро і сердечно, а за повне вдоволенне ручить

49-50,53-57 КОМІТЕТ.

NEWARK, N. J.
Заходом Українського Клюбу Американських Горожан в Нюарку
— відбудеться —
ОРҐАНІЗАЦІЙНЕ ВІЧЕ
В НЕДІЛЮ, 4. ПАДОЛИСТА
в Українській Робітничій Галі,
57-59 Beacon St., Newark, N. J.
Початок о годині 3. пополудни.

Реферувати будуть американські бесідники Joseph Harrison, Harry O'Connel і д. В. Кузів.

Вступ вільний всім мущинам і жінкам, котрих інтересує справа американського горожанства. Особливо взиваємо на се віче всіх американських горожан і тих, котрі мають перші папері. Дискусії виключені. Запити дозволені лиш в справах американського горожанства. 55-56

М. Шустакевич, пр.; **В. Хома**, секр., **В. Дубас**, касієр.

НЕЧУВАНА НОВИНА! БОФАЛО І ОКОЛИЦЯ.
Зах. тов. ім. о. О. Нижанковського
— устроюєсь —
ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ МАСКОВИЙ БАЛЬ
з надгородами
В НЕДІЛЮ, 4. ПАДОЛИСТА
на гали парафіяльній при улиці Fillmore і Oneida.
Початок о годині 7. вечером.

На сей перший баль запрошуєсь усіх Українців і Українок з Бофало і околиці. Приходіть всі і знакомих приведіть, може і Ви нагороду дістанете. За вдоволенне ручить

56 **Заряд Кружка.**

УВАГА! РОЧЕСТЕРЦІ! УВАГА!
Українська Школа, 102 Joiner Street
— устроює —
В СУБОТУ, 3. ПАДОЛИСТА
в італійській гали, 412 Клінтон Евню
ПЕРШИЙ ШКІЛЬНИЙ БАЛЬ
з усякими витравками.
Просимо о численну участь.
56 КОМІТЕТ.

ДАВИД ЛОЙД ДЖОРДЖ У ВІННІПЕҐУ

В суботу по полудні приїхав до Вінніпеґу бувший премієр Великої Британії, малий Велшмен, Давид Лойд Дордж з женою і донькою. Ціле місто витало його звеликим одушевленнем. На вулицях стояли десятки тисячів народа, цікавого побачити найбільшого стейтсмена не тільки в Великій Британії, а теж у цілому світі.

Вечером промовляв Лойд Джордж, в Олимпіку, а опісля в індустрільний салі.

Якось дивним щастем я вспів дістати два білети вступу на плятформу до Індустріяльної салі, і мав нагоду з близька бачити і почути цего великого чоловіка.

Зазначено було, що Лойд Джордж прибуде д осалі о пів до десятої вечером. Перед девятою я вже був на своїм місці, а простора саля була майже виповена. Ще пів години часу, отже що робити? Треба розрухати людей, розвеселити людей співом, музикою, жартами. І почалися співи. Близько три тисячі народа під управою одного співака на плятформі, зачало співати веселу пісню "Смайл, смайл, смайл". Потім співали дуети, квартети октети і банда грала. Справді заімпровізований концерт. На цілій салі легкість і веселість. Ніде не слідо душної, пригнітаючої атмофери ожадання.

Десять мінут перед часовою годиною, почули ми нараз крики із переду салі. Ми знали, що це Лойд Джордж. На привитанне його і його родини всі піднеслися з місць. Жені і донці Лойда Джордж вручено гарні китиці квітів.

Після певних формальностий піднісся з місця Лойд Джордж щоб виголосити свою промову.

Сидячи три ряди крісел поза ним, я мав добру нагоду приглянутися йому. Лойд Джордж є низького росту, середно кріпко збудований. Надмірного тіла на ньому нема. Голова його велика осаджена на короткій шиї. На голові довге сиве волосє до гори зачесане, обтяте рівно з кінцями ух. Ніс заломлений, чоло над очима сильно зморщене, брови білі, такіж самі і вуса. В очах малюється щирий усміх. Чоловіка цего можна пізнати серед тисячів людей.

Убраннє на ньому плюшове (кордерой), брунатної краски. Голос його приємний, зрозумілий, так, що я ні одного не пропустив слова. Голосу свого ніколи не підносив. Говорив спокійно і поволи. Ліву руку держав майже весь час в кишені сурдуга, правою рукою часом ґестикулював, а найчастіще отвореною долонею бився в ліві груди. На руках не мав жадних перстенів.

Його жінка і донька нічим не відріжнялися від загалу жінок на салі.

Ґоворив про велику війну і про участь Канади в ній. Славив вінніпежський баталіон, котрий відзначився на полі битви. Коли говорив, що Анґлія боролася за свободу народів світа, на салі були великі оплески, одначе коли сказав, що анґльо-саксонський світ подібно спровокований, готов ще раз станути до бою за волю людей, оплески на салі були дуже рідкі. Говорив про спільні інтереси Канади і Великої Британії і гарними словами змалював велику будучність Канади. Сказав, що жителі Канади не здають собі справи з того, яка велика будучність їх чекає.

Свою промову перетикав веселими зворотами, так, що всі сміялися. Вражінне його промови було велике. Очевидно кожний здавав собі справу з того, що це говорив Лойд Джордж. Ця сама промова з уст кого другого такого вражіння не зробилаби. Говорив сорок мінут. Після грімких окликів в честь його, його жени і доньки, мітінґ скінчився.

Лойд Джордж виїхв з Вінніпеґу до Міннеполіс в неділю по полудні.

ПЧОЛА І ҐУСКА

(З „Народніх байок" В. Гнатюка).

Одного разу паслися гуси на толоці над водою. Одна гуска наткнулася на пчолу, що пила з цвіту мід, тай хотіла живцем задзьобати її, роздавити дзюбом. Коли пчола побачила се, стала проситися: Ей кумко, дайте мені жити, я стану вам колись у пригоді.

Подумала щось гуска: Ну, добре. Пішла на бік тай скубае траву. Дивиться — біжить лис. Ов, не добре!

Та ще лис і не дійшов добре, як пчола метнулася до нього сіла на самий ніс та як ужалить! Лис кинувся як опарений, скочив у луги і слих за ним пропав.

Так пчола вратувала гусці життє.

ДОПИСИ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Співацький Кружок у Филаделфії,

що гуртувався до тепер коло діріґента Евгена Якубовича і брав участь в кількох прилюдних святах перед загально американською публикою, перетворився в неділю 28 жовтня в музично-співацьке товариство. Головою Кружка вибрано Д-р С. Демидчука, заступницею голови панну Катрусю Росолович, фінансовою секретаркою панну Славцю Кінаш, рекордовим секретарем Павла Дубаса, а скарбником і діріґентом Евгена Якубовича. Товариство має на меті плекати спів та музику й отворити у Филаделфії музичну школу. Покищо приготовляється Кружок до цілого ряду концертів, в першу чергу до концерту в честь композитора Ніжанковського.

На отсім місци проситься тих дівчат та хлопців, женщин і мущин загалом, що мають голос до співу, щоби голосилися до діріґента на нових членів Кружка. Пожаданим булоби, щоби ті, що знають грати на смичкових інструментах, зволили троха часу та праці для зорґанізовання дуетів, квартетів та инших смичкових груп в цили виступу на концертах з продукціями клясичних творів. Проби відбуваються у вівторок та четвер під ч. 817 Н. Френдлин Ст., а нових хористів та музикантів приймає діріґент кождого дня тамсамо.

Павло Дубас, секретар.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітинґ відбудеться в суботу, 3. падолиста о годині 7. вечером в гали Народного Дому під ч. 72 Морріс ул. На тім мітингу почуете справозданне делеґата з нарад, які відбулися на Всеукраїнськім Конґресі Обєднання в Филаделфії, Па. на днях 25. і 26. жовтня с. р. Кождий член повинен прибути на означений час і припровадити зі собою своїх знакомих, котрі еще не є членами У. Н. Союза, щоби їх вписати в члени У. Н. Союза, понеже тепер є добра нагода, бо У. Н. Союз принимає без вступного аж по конець місяця грудня с. р. — С. Гладкий, предс.; А. Онисик, секр.

НЕСКОГОНІНҐ, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 231, повідомляє, що надзвичайний мітинґ відбудеться о 1. годині попол. в неділю, 4. падолиста в Народнім Домі, ріг Сентер і Рейлровд. Проситься всіх членів прибути і заплатити місячний довг. Таксамо будеться принимати нових членів без вступного. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — А. Гоцко, предс.; Р. Чолій, секр.

ЧОРНІ ДІЯМАНТИ

РОМАН В ПЯТИ ТОМАХ
МАВРА ЙОКАЯ.
(Переклад з мадярського)
ТОМ ПЯТИЙ.

(96)

Була потрібна обачність і обережність. Аж біля полудня вернувся він до головн. штольні.

По ударах полудневого дзвону він дав знак пустити в рух велику помпу.

Від цього менту він сам лишився при машині і пійшов геть не ранійше, ніж була скінчена ціла робота.

На пошану членів комісії треба сказати, що вони лишились до кінця при Івані і не промовили жадного слова, бо окрім нього ніхто не смів тут піднимати свого голоса.

Коли був даний знак, під землею почало потроху шуміти, ніби десь далеко вода неслась скрізь відкриті лотоки.

Машина працювала спочатку з половиною сили.

По півгодини до шуму почав домішуватися глибокий клекіт, подібний до тремтіння в повітрю по останніх ударах дзвону; але це не був затихаючий гуркіт, вибрації все зростали.

Земля була в горячці.

Грунт тремтів під ногами людей і вони тремтіли разом з ним. Горячка переходила на кожде людське тіло.

Лише один не тремтів; майстер.

Він спокійно поглядав на вагадло, термометер машини, помітні варіації в стані барометра, на озонометер і електрометер і записував до своєї памятної книжки.

По одній годині він дав машиністу знак.

„Сильнійше!"

А тоді почалась там внизу боротьба цикльопів.

В глибинах землі покотився глухий гуркіт подібний до грому, від часу до часу його перебивав підземний удар.

Тепер затремтіли всі будови на поверхні землі, верхи тополь і хрест на вежі хитались і своїм тремтінням виявляли страх цілої долини.

Під землею скаженіло, гуркотіло, ревіло військо вигнаних вгору велетнів, що хитали землю своїми плечима і головами; там внизу здавалось змагався рев замкненого в печері оркана з виттям велитня шарпаючого свій ланцюг та стогнанням болю Левіяфана.

Мовчки дивились закамянілі люде на Івана; їх непорушний погляд питав його: „Що ти робиш? Чи ти цькуєш на нас богів пекла?"

А він споглядав на них з величезним спокоєм, нібито він хотів сказати: „Не бійтеся нічого! Я тримаю свою ногу на голові Левіяфана."

Підземна боротьба треває вже три години.

Приголомшені хитаються люде на розколиханій землі і клянуть майстра.

„Чи ти Бог, що робиш нам землетрус?"

Іван не зважає на їх страх.

Він дає знов знак машиністу: „З цілою силою!"

Машина кидається з цілою божеською силою людської могутности на ворота пекла.

Підземні удари слідують швидко один по другім і зміцняються, глибокий шум зростає до оглушуючого гуркоту.

„Ми пропали!" голосять в долині жінки і чоловіки.

Тут повітря пронизує оглушуюче шипіння, нібито вулькан раптом випустив пару. Це був грім органових труб.

З шахти Акційної копальні вилітає з страшною швидкістю біла колюмна пари і стрінувшись з зимними верствами повітря згортається високо на яснім небі в круглу хмару, з якої раптом починає сіятись дощ. Заходяче сонце вичаровує до цього веселку.

А по цім підземні удари затихають, лише пронизливе шипіння піднимаючись до неба розлягається далеко навколо.

Іван оглянувшись говорить: „Павле збери цеї дощевої води; я мушу знати, що вона містить в собі."

Потім він дав машиністу знак спинити машину. На чолі його не було жадної краплі поту по цій напруженій роботі.

Він налив зібраної дощевої води до фляшки і поклав її до кишені.

„Ну, мої панове, тепер ви можете йти вечеряти. Робота скінчена."

„Погашено пожежу?" запитав Шпіцгазе.

„Цілком певно!"

„А та колюмна пари там?"

„Буде стояти до півночи на однаковій височині, а потім поволі розійдеться. Ідіть вечеряти. Я маю дома пильну роботу."

Хто мав тепер охоту вечеряти! Всім же ще давило в горлі, і ніхто не міг би проковтнути жадного кавалку.

Колюмна пари піднималась все ще з шахти, і тепер розтяглася навколо велика хмара, яка притягала до себе випари атмосфери; з неї лився дощ і миготіла блискавка. Але не зважаючи на це ніхто не ховався під дах; шляхотні загорнулися в ґумові плащі, селяне в свитки, яке почало зникати аж о десятій годині вечером; і всі приглядалися до явища, колюмна пари понизилась, шипіння ослабло, лише час від часу його переривало голосне гудіння, та інколи блискавка пронизувала корон упарової колюмни; в круглій білій хмарі блимало цілий час але без грому і шибаючих промінів. Тоді паровий велетень запав раз цілком назад в печеру, з якої він піднявся, і висував лише ще декілька разів свою білу кучеряву голову, але він не загрожував вже кричучи. Ґрунт перестав тремтіти, підземний шум ущух. З далекої церкви донісся хоровий спів: „Алилуя! Алилуя!" Нарід з хоругвами і ліхтарями посувався нічною процесією.

Пани, які нарешті вернулись до гостинниці, стрінули вже там Івана, ікий сидів самий при вечері.

Він міг тепер їсти.

Йому впало тепер на думку, що він людина, і він їв мясо з картоплею.

„Я вже скінчив також хемічний дослід," промовив Іван цілком байдуже, „і я можу зробити вам потішаюче повідомлення, що я знайшов в опаді 0,75 злученого вугільного квасу."

Пан Шпіцгазе запитав здивовано: „Але яка нам користь з 0,75 злученого вугільного квасу в опаді?"

„Що ми завтра зможемо відкрити обидва входи до копальні і по першій вентилації йти до середини і працювати."

— — — — — — — —

„Алилуя! Алилуя!"

Апотеоза.

Нагородою за боротьбу були: маєток, слава і загальна повага.

Загальна вдячність обожувала цю людину.

А чи не булаж вона слушна?

Хто у р а т у в а в безмежний скарб, який належить тисячам, країні, промислу, цілій людськости, хто переміг руйнуюче лихо, яке загрожувало цілій околиці новою плютонічною формацією; хто віддав назад втрачений хліб тисячам збідні-лих людей і осушив сльози сиріт і вдів, хибаж той не може почувати себе як бог?

В тім є щось, коли малюсенький мешканець цього макового зернятка, землі, уявляє собі, що ціле небо, сонця, божиї шлях, туманні плями — всі вони крутяться навколо його зникаюче маленької зірки.

Коли иньші зірки мають мешканців, а я гадаю, що вони їх мають, і коли мешканці їх володіють інструментами, щоб бути в стані оглянути блище зірку, яку ми називаємо своєю землею, а я гадаю, що вони володіють такими інструментами: вони мусять дивуватися, помічаючи зміни нашої землі.

Від того часу, як остання формація стерла зелені виспи з блакітного дна моря, і з океану вигинули пестрі частини світа, як богато повстало нових витворів, які завдячують своїм істнованням людині.

Блакітнуваті плями болот зникають з поверхні землі і їх місце займають ниви з золотими колосами.

Ці болота висушила людина.

(Дальше буде).

ЗАХОДОМ ПЕРШОГО ОКРУГА СІЧОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ
в Філядельфії, Па., відбудесь
В ПАМЯТЬ ПЯТЬЛІТНОГО ЮВИЛЕЮ ОГОЛОШЕННЯ НЕЗАВИСИМОСТИ З. У. Н. Р.
В ПЯТНИЦЮ, ДНЯ 16-ГО ПАДОЛИСТА 1923
НА УКР. ГАЛИ ПІД Ч. 849 Н. ФРЕНКЛІН СТР.
ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ
Початок о годині 8-мій вечер,

Щоби як слід відсвяткувати так дорогу нам память, до співучасти в сім народнім і дорогім для нас святі, запрошуемо всі Братства і Товариства як також всіх щирих Українців і Українок. Програма концерту дуже богата, бо возьмуть в ній участь хор ім. Лисенка, Січова Банда, німецька банда, скрипкові-соля, декламації і пр.— **Січова Старшина.** 56,63

Р. Л. СТІВЕНСОН.

КЛЮБ САМОВБІЙЦІВ

(Перевід з англійського)

(Продовження).

(10)

— Я маю цілком добру волю вам вірити, — озвався Сайлес, — але чи всьо це можливе? Ви відкриваете переді мною світлий плян, але питаюся вас, чи мій ум годен приняти таку, неправдоподібну розвязку? Будьте щиріщі зі мною і поясніть усьо докладніще. —

Ця бесіда здавалася вразити болюче доктора.

— Хлопче, — відповів він, ви знаєте, про яку важну річ ви мене питаєте. Але хай буде й так. Я не привик до упокорення, а однак чи не здавалось би довним, колиб я відмовив вам цього по усім тім, що досі для вас вчинив. Знайте проте, що хоч я виглядаю тепер так будемо і сіро, скупий, самітний, відданий науці, коли я був молодший, моє імя було колись кличем для всіх очайдухів і авантурників в Лондоні. Підчас коли на вні мене поважано і шановано, надіті моя справжна міць була через звязи з тайними, страшними. злочинними кругами. До такої одної особи, яка тоді була мені підчиненою, я тепер відношуся, щоби увільнила вас від вашого тягару. Вони були людьми з ріжних націй і професій, усі звязані разом сильною присягою і всі працюючі для тих самих цілий. Ремеслом товариство було убійство, а я сам, що це говорю, помимо мого невинного вигляду, я був вождом тої страшної ватаги. —

— Що? — закликав Сайлес. — Убійник? І то такий, якого ремеслом було убиваннє? Чи можу я користати з вашої помочи і услуг. Страшний, злочинний страче, чи хочеш зробити мене своїм спільником, користаючи з моєї молодости і біри? —

Доктор гірко засміявся.

— Вам тяжко догодити, добродію Скаддемор, — сказав він; — я ще раз даю вам до вибору, із ким хочете товаришувати, чи з замордованим чоловіком чи з душогубом. Єсли ваша совість за делікатна, щоби приймити мою поміч, скажіть і я зараз заберусь. Від тоді ви можете робити зі своєю скринею і з тим, що в ній є, що тільки забагнеться вашій пречистій совісти. —

— Винуватий, відрік Сайлес. — Я повинен мати на памяти, як шляхотно ви обіцялись захоронити мене, навіть тоді, коли ви ще не пересвідчились о моїю невинности. Відтепер я слухати-му усіх ваших порад з найбільшою вдячністю. —

— Гаразд, — відповів доктор. — Я бачу, що ви зачинаєте вчитися великої науки досвіду. —

— Коли тепер ви признались мені, — говорив далі Американець, — що ви привиклі до цього траґічного діла і коли люди, яким ви поручаете мене суть вашими бувшими спільниками і приятільми, чи не моглиб ви самі піднятися перевозу скрині і увільнити мене від еї ненависного виду?

— Чесне слово, — відповів доктор, — я подівляю вас. Єсли ви думаете, що я ще не досить вмішувався у ваші справи, то повірте мені, що моя думка інакша. Прийміть або відкиньте мою поміч, таку, як еї вам офірую. Не клопочіться мені дякувати, бо мій суд про вашу вдячність єще гірший, ніж про ваш розум. Прийде колись час, коли проживете пару літ у добрім здоровлю душі й тіла, що ви самі будете годні осудити ваше поведенне цеї ночи. —

Так кажучи доктор встав з крісла, повторив свої вказівки коротко й ясно і вийшов з кімнати, не даючи Сайлесови ніякої можности відповісти.

Зараз рано Сайлес зайшов до готелю, де його дуже ввічливо привитав полковник Джералдин; йому полекшало на серці, що не потрібує якийсь час журитися своїм куфром з його лячним змістом. Дорога відбулась без припадку, хоч в молодого чоловіка похолодло серце, коли чув, як моряки і залізнича прислуга нарікали поміж собою на надзвичайну тяжкість того, як вони гадали, княжого куфра. Сайлес їхав разом із слугами князя, позаяк князь хотів бути тільки сам на сам із своїм конюшим. На корабельнмі покладі Сайлес звернув на себе увагу князя через свій сумний вигляд і поведінку, коли приглядався купі пакунків; він все ще дуже неспокійний за свою будучність.

— Оттам оттой молодий чоловік, — завважав князь, — має щось дуже тяжкого на серци. —

— Він, — відповів Джералдин, — це Американець, якому я позволив відбути подорож з вашою двірнею. —

— Ти нагадав мені, що я ще не сповнив обовязку чемности, — сказав принц Флорізел і приступаючи до Сайлеса, з вишуканою тонкістю промовив оттак:

— Мені було дуже приємно, молодий пане, що я міг сповнити ваше бажаннє, яке ви виявили через полковника. Джералдина. Прошу памятати, що я буду радий і на будуче заслужити собі на ваші зобовязання. —

Відтак він завдав кілька питань про політичні відносини в Америці, на які Сайлес відповів з великою скромністю.

— Ви ще молодий чоловік, — говорив принц, — але я завважав, що ви дуже поважні на свій вік. Чи не посвячуєте часу і труду на ваші студії? А може часом я мимохіть порушив якусь струну у вашій души?

— Я цілком певне маю причину чутися одним з найнещасливших людий, — промовив Сайлес. — Ще мабуть ніколи невинний чоловік не був наражений на таку жорстоку судьбу! —

— Я не буду налягав, щоб ви мені звірились, — відповів князь, — але прошу не забути, що порука полковника Джералдина це для мене найпевніщий пашпорт та що я не тільки радби, але й мабуть маю більшу можність, ніж хто другий, стати вам в пригоді. —

Сайлес дуже врадувався при язним відношеннем цего визначного чоловіка, але вже небавом він знова посумнів; навіть ласкавість князя до горожанина републики не в силі усунути усьої журби.

Поїзд приїхав на стацію Чейрінґ Кщос, де митові урядники перепустили, неоглядаючи, пакунки Флорізеля, як звичайно. Дуже елеґантні повозки вже ждали на двірци. Сайлес поїхав, разом з усіми, до княжної палати. Тут полковник Джералдин віршукав його і заявив, що йому було дуже приємно зробити прислугу для приятеля лікаря, для якого він відчував чималу вдячність.

— Сподіюсь — додав він, — що ви найдете усю свою порцеляну неушкодженою. Було дуже строго приказано, щоби всі обходилися з річами князя як найобережніще. —

Відтак він приказав слугам, щоби дали одну повозку під роспорядок молодому джентелменови та щоби сейчас висадили його куфер на козел. По цім полковник попрощався з Сайлесом, звиняючись своїми обовязками на княжім дворі.

Тепер наш молодий Американець роспечатав коверту, у якій була адреса і приказав завести себе до дому при Бакс-Корті. Йому здавалось, що для візника отта адреса не була незвісна, бо він виглядав здивований і спитався ще раз про вулицю й число. Серце в Сайлеса било молотом, коли всідав до карити, яка мала його відвезти до призначеного місця. Вхід до Бакс-Корту був за вузький, щоби повозка могла переїхати; це був тільки вузький переулок між двома поручами, із двома стовпами на обох кінцях. На однім із тих стовпів сидів чоловік, який заразже зіскочив і обмінявся з візником приязним знаком, підчас чого льокай отворив дверці від карити і спитався Сайлеса, чи має зняти скриню і до котрого дому занести.

— Як ваша ласка, — озвався Сайлес, — занесіть під число три. —

Льокай разом з чоловіком, що сидів на стовпі, навіть при помочі Сайлеса, ледви могли понести скриню. Заки принесли еї під двері того дому, молодий Американець перелявся, коли побачив яких двайцятеро людей, що приглядалися цікаво д усьому. Він однак задзвонив сміло до дверий, а коли побачив виходячого чоловіка, передав йому другу коверту, яку одержав був від доктора.

(Дальше буде).

———o———

З ДІЯЛЬНОСТИ ТОВАРИСТВА ПОМОЧІ ПИСМЕННИКАМ

Отсі дальші жертви вплили на руки Товариства: Іван Каштанюк і Антін Когут по 2.00; Вас. Волошин, Ник. Панисяк, Дм. Яремій, Ан. Древняк і Гр. Кудрик по 1.00.

Товариство складає як найсердечнійшу подяку шановним жертводавцям. Дав би Бог, щоб так кождий Українець хотяй по части сплатив цей довг нашим писменникам, а тоді певно що частійше витали-б ми на ринку книжковім нові твори наших каменярів. Тепер панує страшний голод літературний як на Великій Україні так і в Галицькій Україні. Книжок нових не видається, бо нема кому писати їх, бо писменники мусять заробляти іншою роботою на кусок хліба щоб ратувати себе і рідню від голодової смерти. Ми лише ждім і не даваймо помочі їм, хай нам лях або Москаль напише книжку! Так, пише нагайкою по шкурі брата, а ми лише дивимось та ждемо манни.

Жертви проситься слати на адресу:

Tovarystwo Pomochi Pismennykam,
831 Lamberton St., Trenton, N. J.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ ТОВАРИСТВА ПОМОЧІ ПИСМЕННИКАМ

(За місяці марець, квітень, май, червень, липень, серпень і вересень 1923)

ПРИХІД:

З кінцем марця остало в касі Тов. П. П.	$ 46.55
З членських вкладок за цей час зібрано......	25.50
З балю прийшло доходу	23.00
З виграви десять долярової прийшло	3.00
Із загальних жертв уплило	51.74
Разом	$149.79

РОЗХІД:

Вислано підпомогу писменникам:

Климови Поліщукови ..	$ 10.00
Григорієви Васькови ..	10.00
Кир. Трильовському ...	10.00
Мих. Грушевському ...	15.00
Богданови Лепкому ...	15.00
Вяч. Будзиновському ..	15.00
Ользі Кобилянській ...	10.00
Олекс. Олесеви ...	10.00
Пересилка гроший	6.97
Разом	$106.97

З кінцем жовтня остає в касі товариства $42.82.

Просимо усіх громадян, а також Товариства о більші жертви на сю ціль.

Всі жертви просимо слати на адресу:

Tovarystwo Pomochi Pismennykam,
831 Lamberton St., Trenton, N. J.

ЗА ТОВАРИСТВО ПОМОЧІ ПИСМЕННИКАМ:
Василь Кушнір, голова;
Василь Гасій, фін. секр.;
Іван Сабат, рек. секр.;
Іван Мороско, касієр.

З ОСІННИХ НАСТРОЇВ

Я йшов густим лісом, листе шелестіло.
Як рій пчіл сипалось з дерев сумних,
Голубе небо хмарою зсіріло,
Весь гомін весни мов завмер, затих.

Світ мов заснув і сумно довкола;
Похилії верби за селом шумлять;
Поле почорніло і земленька гола,
Пісень не чуть і люди мов сплять.

Орач за плугом похилився, оре;
Думку думає, яку лиш Бог знає,
На чолі мов скиби відбиваєсь горе
На лици гіркая мука виступає.

Часто з сірих хмарок соненько всьміх-
[неться,
І золотим сяйвом чорні скиби вкрие;
Орачева дума чорна розійдеться,
Надія серденько зжурене загріє.

Надія на нивку, що жито зародить,
Надія на ліпшу доленьку і час,
Надія на весну воскресення волі,
Неньки України і нас.

Нантикок, Па.

Дм. Захарчук.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЩО

Польські окупанти Східної Галичини заборонили Українцям держати публичні збори лишень для того, що бояться їх впливу та що урядниками по містах суть самі польські шовіністи? Чи Ви знаєте, що витворці турецьких цигареток Гелмар гордяться 100% чисто турецьким тютюном в них?

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Антін Гладишовський, директор Краєвого Союза Кредитового й голова Українського Педагогічного Товариства, член Видавничої Спілки „Діло", упокоївся дня 12. жовтня в 42 р. життя. Похорон відбувся в неділю дня 14. жовтня в каплиці Боїмів на Личаківське кладовище.

Пок. А. Гладишовський, хоча сам не педагог, відчув велику вагу Рідної Школи, і вже з молодечих літ близько цікавився справами шкільництва. В 1908 р. стає касієром У. П. Т., а в 1913 р. вибирають його загальні збори головою Т-ва. І на цім становищі залишається до своєї передчасної смерти. В розбудову Т-ва вложив увесь свій небуденний організаторський і фінансовий хист. Вкладаючи свою муравляну працю в розбудову рідного шкільництва, неначе хотів показати й переконати, що справи школи й виховання — являються справами не виключно учительства, а всієї суспільности.

Провід в УПТ. обняв пок. А. Гладишовський саме в хвилі, коли в життя війшов новий статут. Обовязком нової управи було перевести відповідно до зміненого статута організацію в цілому краю. Праця посувалася живо на перед. Як що не вибухла би війна, сьогодня цілий край був би покритий кружками УПТ., клич „Рідної Школи" доходив би до найдальших закутин, до кождої одиниці.

З розвалом Австрії розбилася суцільна організація УПТ. Не стало й другого організаційного чинника: Краєвого Шкільного Союза. Фондів Т-во не мало. На провінції школи опинилися без проводу. І тоді під кермою пок. Гладишовського зростає жертвенність суспільности. УПТ. переймає агенди Кр. Шк. Союза. Покійник, ніжно відчуваючи потреби шкільництва, піддержує своїм впливом і реалізує скромними засобами змагання поодиноких членів управи УПТ., яким приділено відповідні функції в організаційній праці Т-ва. І жертвенність зросла до небувалих досі розмірів. Завдяки свойому хистови фінансіста вагу в Т-во, яке досі жило з місяця на місяць позичками.

Навіть в останніх днях свойого життя, коли вже не було надії на вихід, казав собі складати звідомлення з діяльности УПТ.

Покійний А. Гладишовський уродився 22. мая 1880 р. в Тернополі, де його батько був лікарем. Низшу і середню освіту здобув у родинному місті. Після гімн. матури записався на віденському університеті на правничий факультет. Крім правничих студій покінчив ще Торговельну Академію. В р. 1911 обняв посаду заступника директора Краєвого Кредитового Союза. В р. 1912 іменовано його директором цеї інституції. Одночасно працює в ріжних наших інституціях і товариствах. Та головну увагу присвячує праці в УПТ. Смерть А. Гладишовського — тяжкий удар для УПТ. і для цілої української суспільности. Не стало між нами людини як рідко скромної, як рідко працьовитої, незвичайно культурної, людини сильної волі і твердої віри, віри в краще майбутнє великої, життєздатної, творчої нації. З важким сумом склоняє голову українська суспільність над могилою зразкового громадянина. — В. И. П.

———o———

Др. Дмитро Юркевич, адвокат, б. комісар Теребовлі і сотник УГА. помер 9. жовтня після довгої недуги в шпиталю в Косові.

З зародками важкої недуги вернув з тернистого шляху Галицької Армії. Переходи в чотирокутнику смерти і большевицька тюрма в Одесі підкопали його залізний організм. Після трилітних змагань з недугою помер у косівському шпиталю в 46 р. життя.

Покійник — ученик коломийської гімназії, товариш незабутнього Яр. Весоловського — ще з гімназійних часів пробивався о власних силах. Покінчивши права у Львові, був конціпієнтом у д-ра Е. Петрушевича, опісля в Яворові і в Теребовлі. В р. 1914 отворив адвокатську канцелярію в Будзанові. Як австрійський офіцер пішов на війну, а після розпаду Австрії за української влади обняв посаду повітового комісаря в Теребовлі. Як сотник УГА. перейшов за Збруч. У Винниці занедужав на тиф. Ледви що видужав — мусів відбути тяжкий марш на південь. В Одесі арештували його большевики. Після кількамісячного сидження в тюрмі перевезено його до Харкова. В 1920 р. підчас наступу большевиків на Галичину, вдалося йому дістатися домів. Якийсь час переховувався в Тернополі, відтак приїхав до Львова. Тут іменовано його директором „Землі". Одначе через недугу зрезиґнував з цеї посади і отворив адвокатську канцелярію в Теребовлі.

В пок. Юркевичу українська суспільність поносить болючу втрату. Бо був покійник людиною талановитою, ідейною, карною, все охочою до праці. Ідейність, яку виніс з коломийського гуртка гімназистів, пізнійше життя ще більш загартувало.

Завдяки своїй високій товариській культурі, темпераментови і веселій вдачі — в крузі людей, серед яких доводилося йому працювати все вмів підсичувати пригожу до праці атмосферу. — В. И. П.